

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 38/02, 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 и 94/07) и члана 1. Оквирног споразума између Европске заједнице и Босне и Херцеговине о општим начелима за учествовање Босне и Херцеговине у програмима Заједнице ("Службени гласник БиХ" број 15/06), Савјет министара Босне и Херцеговине, на 56. сједници одржаној 24.07.2008. године, усвојио је

**МАПУ ПУТА И ПЛАН АКТИВНОСТИ
ЗА УКЉУЧИВАЊЕ БиХ У ЕУ ПРОГРАМЕ
ЗА ЦЈЕЛОЖИВотно УЧЕЊЕ И МЛАДИ У АКЦИЈИ
(до 2013. године)**

1. Увод

Један од већих изазова Европске уније од 2007–2010. године, јесте успостављање Лисабонског програма, тј. "ЕУ треба постати свјетски најконкурентнија и најдинамичнија економија заснована на знању, са одрживим економским развојем нудећи већи број квалитетних послова, бољу социјалну кохезију и еколошку освјештеност до 2010".

С тим у вези, важну улогу одиграће усавршавање образовног система ЕУ посебно у погледу побољшања програма цјеложивотног учења за све потенцијалне кориснике и активности младих са циљем да се млади људи припреме за преузимање активне улоге у друштву, поштујући различите културе које постоје у Европи.

Стога ће два интегрисана Програма заједнице - Lifelong Learning \LLL (Цјеложивотно учење) и Youth in Action \YiA (Млади у акцији) одиграти кључну улогу. Постизање главних циљева постављених у програму ће значајно допринјети успостављању Лисабонског програма у практичном погледу и на свим нивоима – локалном, регионалном, државном и европском.

2. Учешће БиХ у ЕУ програмима – новија искуства и спремност за учешће

Европска унија се сагласила, по програму Thessaloniki, да се учешће у Програмима Заједнице отвори и за земље Западног Балкана у складу са приступом који се користио у земљама кандидатима. То је био један од првих важних корака ка креирању могућности за БиХ да ојача процес интеграције и да се упозна са најбољим начином рада ЕУ њеним законима, финансијским и административним системом у области образовања, обуке и питања младих. „**Оквирни споразум између Европске комисије и БиХ**”, у којем се наводе општи услови за учешће БиХ у ПЗ¹, је потписан на састанку ЕУ/Балканског Форума 22.11.2004. год. Споразум је

---

¹ Objavljeno u SLUŽBENOM GLASNIKU BiH/Službene novine BiH, broj 15, 7.12.2006

ратификован од стране Парламента ЕУ у мају 2005. године, а од стране БиХ Парламента 2006. године. Оквирни споразум је ступио на снагу 8.1.2007. године.²

БиХ већ учествује или се припрема да учествује у блиској будућности у неким Програмима заједнице који су отворени за “треће земље” у области образовања (посебно високог образовања) и питања младих без формалних преговора о уласку или правних и других предуслова:

- Акциони програм ЕУ на пољу Цјеложивотног учења (издвојена средства за програмски период 2007 – 2013 износе 6,970 милијарди евра)
- Млади у акцији (издвојена средства за програмски период 2007 – 2013 износе 885 милиона евра)

Ови програми захтијевају свеобухватну институционалну изградњу и изградњу капацитета у складу са условима и процедурама имплементације.

У сваком случају, јасно је да БиХ посједује добар потенцијал за интензивно учешће у програмским активностима. Постојећа искуства на пољу развоја пројектних захтјева (знања о управљању пројектним циклусом) пројеката финансираних од стране ЕУ, успостављени интернационални контакти и примјери сарадње међу кантонима и ентитетима могу чинити солидну основу за даљи развој и успјешно учешће БиХ у два наведена програма.

Такође, постојање добрих пројектних идеја и иницијатива прилагодјених потребама БиХ, широк интерес за учешће у пројектима развијеним у склопу ова два програма исказан кроз сва три сектора (јавни, приватни и невладин сектор), потреба за додатним фондовима и способност суфинансирања пројеката од стране корисника представљају основ успјешног укључивања свих потенцијалних корисника. Такође, БиХ организације и институције могу испунити програмске приступне критеријуме, сарађивати на интернационалном нивоу са партнерима из земаља чланица ЕУ и обезбједити развој и трансфер иновација на локалном, регионалном и државном нивоу.

3. Сврха документа

Овај документ нуди прецизан увид у:

- општу политику контекста два Програма заједнице - LLL и YiA - којима је директни циљ побољшање и модернизација образовног система, повећање квалитета људских ресурса и активности младих у ЕУ на свим нивоима, а у складу са циљевима Лисабонског програма,
- предности и користи које БиХ може добити са пуним укључивањем у ова два Програма заједнице,
- формалне (правне, институционалне и финансијске) предуслове које БиХ треба испунити у циљу пуног уживања користи добијених укључењем у два Програма Заједнице
- слједеће обавезне кораке које БиХ мора предузети прије почетка званичних преговора са Европском комисијом, у првој линији са Генералном дирекцијом за образовање и културу (Directorate General Education and Culture/DG EAC),

---

² Objavljeno u SLUŽBENOM GLASNIKU BiH/ Službene novine BiH, broj 15, 7.12.2006

- обавезне кораке и фазе које БиХ мора предузети прије пуног учешћа у LLL и YiA
- опис БиХ институција одговорних за припрему земље приликом отварања ова два програма, детаљан опис одговорности, буџетских и кадровских питања и процјену временског оквира активности.

Мапа пута и детаљан План активности ће пружити правце одговорним институцијама БиХ у вези цијелокупног процеса припреме БиХ за пуно учешће у поменутом два програма.

Стога је она намијењена за:

- **Министарство цивилних послова БиХ (одговорно министарство признато од стране Европске комисије као званично тијело/представник БиХ у преговорима о отварању Програма заједнице за БиХ и будуће руководеће тијело),**
- **Дирекција за европске интеграције (главно одговорно тијело задужено за европски процес интеграције),**
- **Министарство финансија и трезора (главно тијело одговорно за финансијска питања и издвајања средстава из државног буџета),**
- **Министарство спољних послова (главно државно тијело одговорно за имплементацију спољне политике БиХ и интеграцију у ЕУ),**

и посљедње, али не мање важно,

- **Савјет министара БиХ (главно државно тијело одговорно за додјелу политичких мандата за преговоре са институцијама ЕУ).**

4. Програм Цјеложивотног учења - контекст опште стратегије и буџет за 2007 – 2013 годину

Главни приоритет програма Цјеложивотно учење је јачање доприноса постигнутог кроз образовање и обуку са сврхом постизања лисабонског циља да ЕУ постане свјетски најконкурентнија и најдинамичнија економија заснована на знању, са одрживим економским развојем нудећи већи број квалитетних послова и бољу социјалну кохезију. Сваки дио програма даје приоритет активностима које подржавају развој **државних стратегија цјеложивотног учења** од стране земаља учесница и јача сарадњу између различитих подручја образовања и система обуке, јачајући трајни процес цјеложивотног учења и подржавајући стицање кључних способности које су директно везане за актуелне потребе тржишта рада и сектора пословања. С тим у вези, приоритетне активности за период од 2008 до 2010 су:

- **Подршка имплементацији радног програма Образовање и обука 2010, са циљем побољшања квалитета приступачности системима образовања и обуке у Европи, нпр. кроз имплементацију Европског оквира квалификација.**

- Јачање улоге образовања и обуке унутар лисабонског процеса на европском и на државном нивоу ради унапређења способности, одрживог економског раста и социјалне кохезије.
- Јачање улоге високообразовних институција развијањем конкурентности, омогућавањем приступа високом образовању кроз активности фокусиране на реформу система, јачањем управљања високообразовним институцијама, промовисањем изврности, промовисањем различитости студентске популације и самих институција и промовисањем једнаких могућности.
- Унапређење квалитета и привлачности стручног образовања и обуке кроз имплементацију приоритета.
- Повећање броја учесника у програмима учења за одрасле у великом броју земаља чланица, што је од велике важности када је у питању запослење и спремност прилагођавања радним срединама које се мијењају великом брзином.
- Постизање веће ефикасности и једнакости у системима образовања и обуке, посебно обезбјеђујући услове за приступ лицима са мањим могућностима и предшколском узрасту и јачању основе знања за праксе и политике.
- Побољшање квалитета образовања и обуке наставног кадра, нарочито наставника и инструктора.
- Рад на повећању мобилности појединаца кроз имплементацију принципа наведених у препоруци квалитета мобилности.
- Јачање одрживог развоја, укључујући питања везана за енергетски систем и климатске промјене, кроз активности у свим секторима образовања и обуке.

Приоритет ће се дати, кроз дијелове програма, пројектима који имају за циљ промовисање и развој:

- међукултуралног дијалога, који ће се посебно нагласити у 2008. год.,
- креативности и инвентивности, које ће се посебно нагласити у 2009. год.

Кроз све програме већа пажња је дата **систематском вредновању**³ резултата на пројектном и програмском нивоу. Примарни циљ програма Цјеложивотно учење, његови специфични циљеви и под-програми су детаљно описани у приложеном документу, Анекс 1.

Издвојена средства за програм Цјеложивотно учење за програмски период 2007 – 2013 износе укупно **6,970 милијарди евра**.

5. Млади у акцији – контекст опште стратегије и буџет за 2007 – 2013. годину

Програм *Млади у акцији* има за циљ јачање комуникације и размјене искустава међу младима. То је ефикасан инструмент за повезивање младих људи и јачање њихових

---

³ Vrednovanje = širenje i korištenje svih postignutih rezultata unutar EU i ostalih zemalja učesnica

способности и знања како би постали активни грађани способни за сарадњу са другима и за обављање активности прилагођених потребама државе на свим нивоима. Због тога ће бити развијени и имплементирани заједнички/слични пројекти партнера из различитих земаља у подручју неформалног и информалног образовања и учења. Наведене активности биће подржане програмом:

- Промовисање активног грађанства младих уопште, а посебно европског грађанства
- Развој солидарности и промовисање толеранције нарочито међу младима, са циљем јачања друштвене кохезије у ЕУ
- Прихватање међусобног разумијевања међу младима из различитих земаља
- Допринос развоју квалитета система за подршку активности младих и оспособљености јавних омладинских организација.
- Промовисање европске сарадње на пољу питања младих.

Програм *Млади у акцији* је програм креиран за младе, старосне доби између 13 и 30 год. и стимулише ангажман младих који немају великих могућности . У садашњој фази, програм је дјелимично отворен за организације из БиХ за њихово учешће без икаквих финансијских импликација на БиХ. Мјере које су отворене за учешће БиХ имају за циљ размјену искустава у волонтерском раду младих као појединаца или као групних волонтера. У сваком случају, тренутно нису све програмске активности отворене за младе у БиХ.

Програм *Млади у акцији* је креиран за европску омладину. Он ће бити имплементиран од 2007 – 2013 год., са буџетом који укупно износи **885 милиона евра**.

6. Корист и предности које БиХ добија учешћем у програмима Цјеложивотно учење и Млади у акцији

Два Програма Заједнице могу усмјерити БиХ на путу ка побољшању образовног система на свим нивоима и изградњи капацитета за даљу и јачу укљученост у послове Европске уније. Правило, али и искуство из новоинтегрисаних земаља чланица ЕУ, говори да су Програми заједнице на пољу образовања, обуке и питања младих први и важан корак понуђен земљама у транзицији ради доброг и правовременог упознавања са законима, правилима и функционисањем цјелокупног система ЕУ на правном, финансијском и институционалном нивоу, а у сврху припреме за пуни пријем у ЕУ.

У исто вријеме, учешће у програмима отвара нове видике у циљним подручјима, захтијевајући знање и способности које су у складу са тренутним захтјевима тржишта рада и доприноси развоју активног грађанина подржавајући сарадњу и комуникацију између различитих нација, култура и традиција.

Важно је истаћи да у новом програмском периоду од 2007. до 2013. године, ЕУ ставља фокус на испуњавање државних приоритета које је одредила одређена земља чланица, али и друге земље подобне за учешће у Програмима Заједнице у циљним подручјима, те стављање ових приоритета у шири европски контекст.

Користи за БиХ

Из новијег искуства десет новоинтегрисаних земаља чланица ЕУ, јасно је да је њихова укљученост у Програме заједнице довела до изградње не само квалитетних људских ресурса и образовних реформи, већ и до напредних стручних сазнања и разумијевања послова ЕУ у ширем контексту, те јачања *Acquis Communautaire* у сфери образовања на државном нивоу, а истовремено подржавајући затварање фазе релевантних преговора о овим питањима.

Због тога, БиХ може имати пуну корист од отворених могућности укључивања у Програме заједнице *Цјеложивотно учење* и *Млади у акцији*, те кроз ове програме може размјењивати искуства са земљама чланицама ЕУ и припремити се за званичне преговоре за преношења *Acquis-a* у земљи.

Конкретније, корист за БиХ од пуног учешћа у програмима биће:

- Ефикасна припрема на свим нивоима (укључујући државне представнике) за интеграцију и процес преговора на циљним подручјима.
- Обезбјеђен развој и размјена иновација и знања кроз усвајање/имплементирање већ развијених производа (за мање финансијских средстава БиХ корисници могу доћи до готових производа које затим могу прилагодити БиХ потребама – на локалном и регионалном нивоу) или развој нових производа са циљем повећања конкурентности одређеног економског сектора.
- Повећање нивоа запослености радне снаге у земљи суочавајући се са изазовима конкурентности и глобалног тржишта.
- Изградња партнерстава и мрежа, развијање заједно са партнерима из ЕУ и потраживање/испуњавање потребних стручних знања за рад у ЕУ.
- Представљање пројеката важних из перспективе БиХ (у складу са државним приоритетима) унутар одређеног интернационалног партнерства и добијање финансијских средстава за њихову имплементацију.
- Ојачана интернационална и државна сарадња – стицање нових способности, знања, искустава и упознавање партнерских земаља са знањем и искуством БиХ, као и размјена професионалних сазнања и идеја са осталим укљученим странама
- Заједничко планирање стратегијских пројеката који су у складу са актуелним потребама тржишта рада и сектора пословања као и његових подсектора.
- Развој нових подручја експертиза за БиХ институције и организације којима је циљ изградња друштва заснованог на знању.
- Вредновање средстава ЕУ у БиХ у односу на државне потребе и стратегије.
- Обезбјеђивање могућности за обуку БиХ радника, послодаваца и осталих циљних група и организација.
- Обезбјеђивање редовног и одрживог развоја људских ресурса у земљи који ће дугорочно позитивно утицати на изградњу институционалних капацитета
- Повећање мобилности свих подобних категорија
- Имплементирање механизма ЕУ којима је циљ постизање транспарентности квалификација на свим нивоима.
- Повећање квалитета образовног система, приступа и метода.

- Потпуно упознавање са правилима и процедурама ЕУ – професионално најiskusнија и најквалификованија лица су она лица која су радила унутар програма Заједнице.
- Бити једнак партнер у програмима; корисници ће увидјети и разумјети различите моделе\системе и радиће за добробит земље и организације које ће на терену проводити најбоље праксе.
- Размјена добрих пројектних идеја и иницијатива прилагођених стварним потребама БиХ.
- Кориштење извора финансирања ЕУ који су доступни кроз ова два програма.
- Подршка активног грађанства младих, њихове толеранције и узајамног разумијевања богатства европских култура, традиција и језика.
- Побољшање финансијског управљања и капацитета за контролу правилног кориштења грантова.
- Омогућити дјелимично опремање организација техничким средствима, тј. компјутерима, осталом ИКТ опремом и сл.
- Давање једнаких могућности за усавршавање језичких способности свим старосним категоријама друштва у складу са циљевима и стратешким документима ЕУ.

БиХ предности

Слједећи недавно обављене свеобухватне анализе о БиХ капацитетима за примање средстава из ова два програма, као и приоритете Европске комисије за давање предности укључивању партнера из нових чланица програма заједнице, долази се до чињенице да БиХ има неколико предности које би требале бити искориштене за обезбјеђивање ефективног учешћа и правилног кориштења доступних средстава ЕУ.

Ове се предности директно односе на:

- Потребе препознате међу потенцијалним корисницима – намјенски урађен приступ може бити обезбјеђен за излагање у сусрет државним приоритетима и стратегијама БиХ
- Велики интерес земаља чланица ЕУ за рад са партнерима из БиХ
- Велика заинтересованост на локалном\регионалном нивоу за учешће у два програма
- Постојање већ развијених интернационалних контаката са партнерима из других земаља ЕУ
- Искуство у раду на пројектним активностима
- Омогућавање одрживог развоја на локалном\регионалном нивоу и обезбјеђивање дугорочног утицаја на циљне групе
- Појачан развој у односу на питања ЕУ.

7. Институције одговорне за припрему БиХ за учешће у програмима Цјеложивотно учење и Млади у акцији

Тренутно постоје двије главне институције које се баве питањима ова два програма заједнице – Министарство цивилних послова БиХ и Дирекција за европске интеграције.

Главно одговорно и координирајуће тијело које ради на отварању два програма за БиХ је Министарство цивилних послова БиХ и оно је признато од стране Европске комисије као водећа државна институција која се бави образовањем и питањима младих и може водити процес преговора о програмима са релевантном Генералном дирекцијом за образовање и културу.

Капацитети Министарства цивилних послова БиХ, као будућег управног тијела су још увијек недовољни. С тим у вези, треба напоменути да не постоји особа која је задужена искључиво за рад на програмским питањима.

С обзиром да су оба програма врло комплексна и да је за њих неопходно потпуно разумијевање да би се прецизно припремило за преговоре и само управљање програмима, очигледна је стварна потреба да се појачају институционални капацитети Министарства цивилних послова БиХ. Неопходно је да МЦП има бар једног државног службеника који ће се бавити искључиво питањима програма Цјеложивотно учење (он или она ће радити унутар Сектора за образовање) и једног државног службеника одговорног за питања младих (за програм Млади у акцији) који ће радити у Одјелу за младе успостављеном унутар МЦП-а. Ови државни службеници посједоваће комплетно и концизно знање о програмским одредбама и управљању и учествоваће у преговорима на стручном нивоу са представницима Генералне дирекције за образовање и културу.

Дирекција за европске интеграције је главна одговорна институција за свеукупни процес интеграције и база информисања за програме заједнице. Слједећи задње напретке учињене након завршетка посљедњег Twinning Lightпројекта, важно је истаћи да ДЕИ до сада није тражила/добила неопходан кадар за Програме заједнице. Још увијек не постоји успостављен одјел који у свом портфолију има оба програма која се баве образовањем и питањима младих. Одржани се неки састанци са представницима Европске комисије, али не постоји редовна комуникација. Не постоје ни информације о програмима на интернет страници ДЕИ која је доступна свима који су заинтересовани за учешће у програмима. С обзиром на ове чињенице, капацитети кадра ДЕИ морају бити ојачани да би могли исправно водити преговоре (заједно са осталим релевантним представницима БиХ) са Европском комисијом.

Обје институције – Министарство цивилних послова БиХ и ДЕИ – ће редовно сарађивати и комуницирати о програмским питањима и бити директно укључене у преговоре са Европском комисијом, који ће се одвијати у сврху ућешћа БиХ у оба програма. У исто вријеме, ове институције биће задужене за:

- обезбјеђивање и надгледање комплетног процеса успостављања државних агенција за програме Цјеложивотно учење и Млади у акцији,
- обезбјеђивање добрих аргумената за Европску комисију заснованих на потребама БиХ и могућностима за плаћање улазне карте за сваки програм, тј. директну укљученост у преговоре на нивоу Европске комисије
- планирање ИПА фондова за плаћање улазних карата.

- планирање ИПА фондова ради обезбјеђивања одговарајућег државног буџета који би се користио за суфинансирање успешних пројеката на државном нивоу
- сарадњу и комуникацију са осталим релевантним министарствима (државна администрација на ентитетским и кантоналним нивоима) и партнерима
- информисање потенцијалних корисника и јавности о постигнутим напрецима по питању отварања програма за БиХ.

Оба програма заједнице изискују усклађивање финансијског система и правила ЕУ са правилима БиХ. Такође, имајући у виду да БиХ мора издвојити финансијска средства (кроз спољну помоћ ЕУ и дјелом из државног буџета) неизбјежно је укључити у цјелокупан процес Министарство финансија и трезора БиХ. Поред тога, неопходно је одредити особу из наведеног министарства која ће се, у склопу својих активности, специјално бавити финансијским питањима Програма заједнице.

Неопходно је успоставити (до краја 2007. год., а најкасније од првог квартала 2008 год.) преговарачки тим који ће се састојати од представника Министарства цивилних послова БиХ, ДЕИ и Министарства финансија и трезора, а који ће бити одговорни за спровођење директних преговора са Генералном дирекцијом за образовање и културу. Поштујући ову чињеницу, Савјет Министара мора обезбиједити политички мандат МЦП-у у оквиру којег ће бити предузети кораци ка успостављању наведеног тима и кључне улоге у цјелокупном процесу преговора.

Такође, важно је обратити посебну пажњу на регрутовање кадра које ће бити одговорно за програме (укључујући преговоре са Генералном дирекцијом за образовање и културу, имплементацију сваког корака ка испуњењу свих предуслова и сл.) Први и најважнији критеријум треба бити њихов професионални профил. Ови државни службеници морају посједовати добро знање послова ЕУ и Програма заједнице, познавање страних језика, аналитичке способности, знање на пољу финансија и спремност и способност рада у кратким временским оквирима и у стресном окружењу. Морају бити упознати са стратешким документима о процесу интеграције БиХ у ЕУ, ситуацијом у земљи (на свим нивоима) нарочито на пољу образовања и питања младих, затим имати добре комуникацијске способности и способност да сарађују са релевантним представницима БиХ и ЕУ.

Због тога, државне институције (МЦП, ДЕИ, Министарство финансија и трезора) морају креирати неопходне услове за њихов рад који ће представљати стуб цјелокупног процеса отварања у наредним годинама (2007-2009) и додатну мотивацију укључујући специјалне финансијске бонусе за њихов рад.

Поштујући наведено и узимајући у обзир недавна искуства новоинтегрисаних земаља, важно је препознати потребу за усвајањем механизма за финансијску и моралну подршку и мотивацију свих који се директно баве питањима интеграције у ЕУ. Савјет Министара БиХ треба размотрити најбољу опцију за обезбјеђење таквог механизма и обезбиједити овим државним службеницима највише поштовање и финансијске бонусе.

8. Општи предуслови које БиХ мора испунити прије учешћа у Програмима заједнице, Мапа пута и План активности

За потпуно отварање програма Цјеложивотно учење и Млади у акцији за БиХ, неопходно је испунити три услова:

- законодавни

- институционални
- финансијски

Све услове је потребно испунити прије уласка у децентрализоване програмске операције.

Правни оквир за учешће БиХ у оба програма је успостављен у складу са двије одлуке Европског Парламента и Савјета усвојених крајем 2006. године. Ове одлуке садрже све правне одредбе које су обавезне испунити све земље чланице ЕУ и остале земље које могу учествовати на основу Thessaloniki плана (укључујући БиХ):

- Одлука 1720/2006/ЕК од 15. новембра 2006. године, Европског Парламента и Савјета о успостављању програма активности на пољу Цјеложивотног учења за период од 2007 до 2013 године.
- Одлука 1719/2006/ЕК од 15. новембра 2006 Европског Парламента и Савјета о успостављању програма *Млади у акцији* за период од 2007. до 2013. године.

Учешће БиХ у оба програма биће обезбјеђено у складу са одредбама које ће се утврдити у сарадњи са том земљом након успостављања Оквирног споразума који обезбјеђује учешће у Програмима заједнице.

Учешће БиХ у програмима Цјеложивотно учење и Млади у акцији биће остварено након извршавања задатака и испуњавања обавеза садржаних у поменутих одлукама. На тај начин, БиХ ће бити третирана као пуноправан партнер, попут земаља чланица ЕУ.

Оквирни споразум је заснован је на Thessaloniki плану из 2003. године, и садржи главне принципе за учешће БиХ у Програмима заједнице. Доношење **Оквирног споразума** био је први и неизоставан корак ка даљем наставку процеса отварања Програма Заједнице за БиХ.

У појединим члановима **Оквирни споразум допушта да БиХ учествује у одборима управљања програмом као посматрач**. Држава је дужна платити допринос за сваки програм односно такозване *улазне карте* и због тога се за сваки програм мора преговарати о документу “Финансијски меморандум” са Генералном дирекцијом за образовање и културу (DG ЕАС). Постоји могућност кориштења спољне помоћи ЕУ за плаћање улазних карата путем ИПА-е. У сваком случају, БиХ ће започети директне преговоре са Генералном дирекцијом за образовање и културу и Европском комисијом у Сарајеву преко одговорних представника из МЦП, ДЕИ и Министарства финансија и трезора. На основу ових преговора мора се постићи и усвојити финансијски споразум.

Такође, БиХ ће морати провести детаљне мјере финансијске контроле и надзора, административне мјере, пенале и поврат средстава у складу са општим регулативама ЕУ а које су примјенљиве за сваку земљу учесницу.

Стога, цјелокупни оперативни оквир биће компатибилан са законима и специфичним одредбама ЕУ, а који се могу примјенити на циљне програме са правног, административног и финансијског аспекта.

Неопходно је постизање компатибилности са финансијским регулативама Заједнице о управљању чврстим финансијама тј. финансијској контроли, одредбама о набавци и надзору.

Предуслови везани за Одлуке ЕК 1720/2006 и 1719/2006

Ове одлуке садрже све опште одредбе потребне за успостављање и имплементацију нових програма укључујући учешће БиХ као и административне и финансијске процедуре.

Као резултат постојања ових предуслова предлаже се имплементација Мапе пута и Плана активности. **Мапа пута** ће водити ка успостављању оперативних структура потребних за започињање преговора са Генералном дирекцијом за образовање и културу о учешћу у програмима *Цјеложивотно учење и Млади у акцији* за 2007/2009. Успостављање државних агенција је основни предуслов заједно са успостављањем процедура функционалне финансијске и административне контроле који ће бити имплементирани у средњорочној перспективи након почетка преговора (2008 – 2009 у другој половини).

План активности показује како, ко и са којим средствима треба имплементирати наредне кораке и поставља временски оквир за имплементацију.

Ради појашњавања свих предуслова, основна Мапа пута и План активности су садржани у приложеној табели. Ова табела укључује информације и предуслове, тренутно стање, одговорне институције задужене за испуњавање предуслова, препоруке стручњака, коментаре који иду у корист додатним појашњењима, предвиђени временски оквир за извршење задатака и предвиђени финансијски утицај.

9. ОПШТИ ПРЕДУСЛОВИ, МАПА ПУТА И ПЛАН АКТИВНОСТИ

Предуслови	Стање	Одговорне институције	Препоруке	Коментари	Временски (предвиђени) оквир за извршење активности	Финансијска импликација
1. Успостављање Оквирног споразума (ОС) за учешће БиХ у програму Цјеложивотно учење	ИСПУЊЕНО ОС успостављен, ратифициран и ступио на снагу 8/1/2007	Савјет Министара БиХ	Н/П ⁴ , већ је учињено као први корак према отварању два Програма Заједнице Цјеложивотно учење и Млади у акцији за БиХ	Ово је само први корак којег ће пратити други кораци са циљем напредовања у даљем испуњавању предуслова са правног, институционалног и финансијског аспекта	Н/П ⁵ , урађено у јануару 2007	Не постоји
2. Јасно дефинисани задаци и улога свих кључних државних институција МЦП, ДЕИ, Министарство финансија и трезора,	Још увијек није обављено у потпуности	Савјет Министара БиХ Министарство цивилних послова БиХ мора добити политички мандат од	Дефинисати прецизно улогу сваке институције која је укључена у процес и обезбједити међусобну сарадњу са циљем одбране БиХ интереса и постизања најбоље позиције за		До краја 2007 али не касније од почетка 2008 (први квартал 2008)	Не постоји

⁴ N/P = nije primjenljivo

⁵ N/P = nije primjenljivo

<p>Министарство спољних послова, Савјет Министара</p> <p>БиХ Министри у БиХ.</p>		<p>Савјет Министара БиХ да представља БиХ у преговорима са Европском комисијом (Генералном дирекцијом за образовање и културу) по питању отварања програма Цјеложивотно учење и Млади у акцији за БиХ</p>	<p>БиХ у Бриселу током преговора са релевантним представницима и Генералном дирекцијом ЕК.</p>			
<p>3. Јачање капацитета МЦП-а, ДЕИ и Министарства финансија и трезора и формирање тима који ће бити одговоран за директне преговоре са Европском комисијом и Генералном дирекцијом за образовање и културу</p>	<p>Још није урађено</p>	<p>Одлуке које треба донијети Савјет Министара БиХ</p> <p>И имплементирати:</p> <p>Министарство цивилних послова БиХ ДЕИ</p> <p>Министарство финансија и трезора</p>	<p>Регрутовање:</p> <p>1 особа (државни службеник) која ће бити одговорна за програм Цјеложивотно учење (а радиће у Сектору образовања МЦП-а) и за преговоре са Генералном дирекцијом за образовање и културу;</p> <p>1 особа (државни службеник) одговорна за програм Млади у акцији и преговоре са Генералном дирекцијом за</p>	<p>Све укључене институције биће оснажене по питању запосленог кадра</p> <p>Главни фокус током регрутовања државних службеника биће стављен на професионални профил и способности</p> <p>Европска комисија ће обављати преговоре само са државним</p>	<p>До краја 2007 али не касније од почетка 2008 (први квартал 2008)</p>	<p>Сектор за образовање при МЦП:</p> <p>1 државни службеник</p> <p>Одјел за питања младих, Министарство цивилних послова БиХ:</p> <p>1 државни службеник,</p> <p>1 асистент</p>

			<p>образовање и културу а радит ће у новом одјелу за питања младих у Министарству цивилних послова БиХ.</p> <p>Успостављање новог Одјела за питања младих у МЦП узимајући у обзир мултидисциплинарни карактер питања младих</p> <p>1 особа (државни службеник) одговорна за финансијска питања у погледу програма Цјеложивотно учење и Млади у акцији унутар Министарства финансија и трезора</p> <p>1 особа (државни службеник) запослена у ДЕИ, одговорна за програм и преговоре са Генералном дирекцијом за образовање и културу</p>	<p>службеницима који представљају релевантна државна тијела – МЦП, ДЕИ и Министарство финансија и трезора</p>		<p>Министарство финансија и трезора:</p> <p>1 државни службеник</p> <p>ДЕИ:</p> <p>1 државни службеник</p> <p>плус средства за канцеларију и техничку опрему</p>
4. Успостављање механизма за стимулацију државних службеника	Још није урађено	Савјет Министара	<p>Важно је препознати неопходност усвајања механизма финансијске и моралне подршке и</p>	<p>Новија искуства из ново интегрисаних земаља учесница показују да је имплементација</p>	Током 2008	<p>Финансијски предрачун базиран на броју ангажованих</p>

<p>директно укључених у процес интеграције у ЕУ и преговоре са Европском комисијом</p>			<p>стимулисање државних службеника који се баве питањима интеграције у ЕУ. Вијеће Министара БиХ треба размотрити најбољу опцију за успоставу наведеног механизма који ће обезбиједити државним службеницима финансијске бонусе поред њихових редовних примања.</p>	<p>наведених механизма од највеће важности за стабилизацију људских ресурса, заустављање напуштања стручних кадрова и очување стручности унутар државне администрације</p> <p>Подузимање корака у правцу имплементације правих механизма од реалне је важности за БиХ</p>		<p>државних службеника у сваком сектору и цца 50% повећања њихових редовних плата</p>
<p>5. Правна провјера и ревизија БиХ легислативе за сљедећа питања:</p> <p>5.1. визе</p> <p>5.2. ПДВ</p>	<p>Још није урађено, овај процес провјере тек треба примјенити</p>	<p>МЦП у сарадњи са Уредом за законодавство Вијећа Министара БиХ, Министарства правде и ДЕИ</p>	<p>Све теме објашњене под тачкама 5.1-5.7. биће појашњене у свјетлу закона и процедура ЕК а начини рјешавања проблема и превазилажење препрека морају бити на вријеме пронађени.</p>	<p>У уској сарадњи са Генералном дирекцијом за образовање и културу и ЕЦД у Сарајеву</p>	<p>У току прве половине 2008.год., постигнућа до краја 2008.</p>	<p>Нема га</p>

<p>5.3. финансијски трансфери од/до коначних корисника – опције за посједовање службених банковних рачуна у еурима</p> <p>5.4. дозвола за боравак</p> <p>5.5 општи финансијски токови</p> <p>5.6. питања такси која могу довести до потешкоћа</p> <p>5.7. јавна набавка – је у складу са законима ЕК</p>			<p>Такође постоји потреба да Министарство цивилних послова БиХ запошљава особу (државног службеника) која ће се бавити искључиво финансијским питањима.</p>			
<p>6. Успостављене или креирање одговарајуће структуре задужене за координирану управу за имплементацију програма Цјеложивотно учење и Млади у акцији</p>	<p>Још није урађено</p>	<p>Министарство цивилних послова БиХ</p> <p>Као релевантан представник за Европску комисију и Генералну дирекцију за образовање и културу</p>	<p>С обзиром да се Министарство цивилних послова БиХ бави питањима младих и образовања и да има координирајућу улогу требало би постати тијело задужено за почетак хитних и директних преговора са Генералном дирекцијом за</p>	<p>Биће основана само једна Државна агенција за програм Цјеложивотно учење која ће једнако служити свима на територији БиХ и бити под управом МЦП (одговорно тијело биће Сектор</p>	<p>Започети преговоре не касније од почетка 2008, постизање резултата у првој половини 2009 године</p> <p>(Успостава двије Државне агенције и</p>	<p>Процјена је цца. 1 милион еура укључујући канцеларије, комуникацијска средства, плате за први запослени кадар двије агенције, обуку за кадар,</p>

<p>(Државне агенције са правним статусом).</p> <p>Постоји 'пакет' услова које сама Државна агенција мора испунити, тачније, услове везане за питања кадра, потребне инфраструктуре (посебно је важно обезбједити информатички и комуникациони систем), финансијски проток унутар Државне агенције, надзор, избјегавање сукоба интереса и сл. Сви ови услови су прецизно описани у тз. Водичу за Државне агенције које се баве имплементацијом програма Цјеложивотно учење који је представљен у Анексу 5 овог документа. С обзиром да услови</p>		<p>Генерална дирекција за образовање и културу</p>	<p>образовање и културу о отварању два програма за БиХ и планирања успостављања двије државне агенције.</p> <p>Координирање са ДЕИ и Министарством финансија и трезора је неизбјежно да би се осигурала правилна имплементација свих потребних корака на државном нивоу (ентитетским и кантоналним нивоима) и да би се заједнички дјеловало и обрађало другим релевантним институцијама и обезбиједило јасно и прецизно објашњење потреба Вијећу Министара БиХ</p>	<p>образовања, Министарство цивилних послова БиХ)</p> <p>Биће основана само једна Државна агенција за програм Млади у акцији која ће једнако служити свима на територији БиХ и бити под управом МЦП-а (одговорно тијело биће ново основани Одјел за питања младих, Министарство цивилних послова БиХ)</p> <p>Министарство цивилних послова БиХ ће директно преговарати са Генералном дирекцијом за образовање и културу о припремним мјерама за успоставу ове двије Агенције. На овај начин се могу обезбиједити</p>	<p>постизање њихове пуне оперативности у складу са правилима Европске комисије не касније од краја 2009 године да би се Позив за подношење пројектних захтјева могао реализирати у 2010 год.).</p>	<p>техничку опрему (видјети детаље испод)</p> <p>(може се финансирати из фондова ИПА-е на основу договора са Генералном дирекцијом за образовање и културу)</p> <p>Одјел за питања младих, Министарство цивилних послова БиХ :</p> <p>1 државни службеник, 1 асистент</p> <p>плус средства за канцеларију и техничку опрему</p> <p>Полазна тачка ДА:</p> <p>Запошљавање 1 државног</p>
--	--	--	---	---	--	--

наведени у Водичу спадају у “другу фазу” овај документ се не бави њима.				финансијска средства за БиХ из фондова ИПА-е		службеника за сваку ДА Касније 3-4 државна службеника за сваку ДА средства за канцеларију и техничку опрему
7. Удио од финансијских гаранција обезбјеђених од стране органа јавне власти (пожељно)	Још увијек нема гаранција нити плана за наведено (ко, како, када...)	Министарство цивилних послова БиХ као одговорно Министарство и будуће Управно тијело	МЦП ће бити обезбјеђена финансијска средства из државног буџета; Због тога је уска сарадња са Министарством финансија и трезора и Вијећем Министара БиХ од велике важности. Биће осигурана размјена информација и обострана комуникација са ДЕИ.	Биће предузете заједничке мјере од стране поменутих кључних учесника и у блиској сарадњи са Генералном дирекцијом за образовање и културу. Због тога је потребно директно преговарати и сарађивати са Бриселом.	Почетак у 2008 години, завршетак процеса до краја 2009 године.	Још увијек се не може одредити тачан износ.
8. Постојање тз. Меморандума о разумијевању (МоУ) као базе директних правних споразума између Вијећа Министара	Још увијек не, јер је прерано	Министарство цивилних послова БиХ је задужено за преговоре о МоУ са ДГ ЕАЦ.	У МоУ такође је укључена и цијена улазне карте коју БиХ мора платити, тако да, оперативна уска сарадња са Генералном	Договорити “у БиХ” потребе и постићи први консензус за земљу, а потом се директно посавјетовати са Генералном	У току 2009 године.	Не постоји

<p>БиХ. (које представља Министарство цивилних послова БиХ), Европска комисија и Генерална дирекција за образовање и културу</p>		<p>ДЕИ и Министарство финансија и трезора биће такође укључени и подржани од стране МЦП-а.</p>	<p>дирекцијом за образовање и културу и релевантним државним тијелима (Министарство финансија и трезора, ДЕИ, Вијеће Министара БиХ) треба бити успостављена, тј. сарадња, комуникација и координација требају представљати кључне елементе процеса преговора у МоУ.</p>	<p>дирекцијом за образовање и културу о позицији БиХ.</p>		
<p>9. Улазна карта плаћена за оба програма</p>	<p>Прерано</p>	<p>Министарство цивилних послова БиХ</p> <p>У сарадњи са Министарством финансија и трезора и Вијећем Министара БиХ. Може бити осигурана координација са ДЕИ.</p>	<p>Морају се обавити директни преговори са Генералном дирекцијом за образовање и културу.</p>	<p>Европска комисија поседује формулу за рачунање износа за плаћање улазне карте (БДП, број становника у земљи и сл.). Потребно је што прије почети са радом на разматрању ових питања да би се обезбиједило довољно времена за планирање средстава из програма ИПА за плаћање улазних карата.</p> <p>За плаћање</p>	<p>Друга половина 2009 године</p>	<p>Базираће се на формули Европске комисије, по процјени мин. 1 милион еура за два програма годишње</p>

				улазних карата, БиХ може користити: финансијску спољну помоћ ЕУ кроз ИПА фондове. У сваком случају, неопходно је преговарати са Европском комисијом и Генералном дирекцијом за образовање и културу о начину плаћања који може имати опадајућу тенденцију. То значи да БиХ може преговарати о употреби ИПА средстава за прву уплату од 50 до 80% и потом умањити овај проценат током сљедећих година.		
10. Обезбјеђивање финансијских средстава за улазне карте од спољне помоћи ЕУ (ИПА)	Још увијек не, јер је прерано	Министарство цивилних послова БиХ У сарадњи са Министарством финансија и трезора и	Мора бити планирано унапријед, уз најмање једну годину "резерве". Посебна пажња се мора обратити на програмирање ИПА-е како би сва средства	Ефективна и правремена комуникација и сарадња међу Министарством цивилних послова БиХ, ДЕИ, Министарством	Планирање кроз ИПА, предвиђени временски оквир је 2009 година али напредно планирање	

		Савјетом министара БиХ.	била планирана у складу са потребама и на вријеме (свако кашњење може лоше утицати на плаћање улазне карте и на отварање програма Цјеложивотно учење за БиХ)	финансија и трезора и Вијећем Миинистара БиХ мора представљати темељ процеса	мора се обавити у складу са ИПА плановима да би се постигла спремност за плаћање улазних карата за 2010	
11. Обезбјеђивање одговарајућег државног фонда за суфинансирање успјешних корисника	Још увијек не, јер је прерано	У сарадњи са Министарством финансија и трезора и Савјет Миинистара БиХ.	БиХ може размотрити потребу за додатним средствима из ИПА за тз. комплементарни државни буџет који може бити обезбијеђен за успјешне крајње кориснике у сврху осигуравања њиховог 'безболног' укључивања у програм у почетном периоду (за прве 3 године) Како би се планирало допунско суфинансирање преко ИПА-е као дио одговарајућег државног буџета неопходно је преговарати са Генералном дирекцијом за образовање и културу и ЕЦД у Сарајеву.	Редовна комуникација и координација посебно са Министарством финансија и трезора и Савјетом Министара БиХ мора бити обезбјеђена.	Планирање кроз ИПА, предвиђени временски оквир је 2009 година али свеобухватно планирање се мора обавити у складу са ИПА плановима да би се постигла спремност за финансирање успјешних корисника након објављеног позива за подношење пројектних приједлога из 2010 године.	Тачан износ се још увијек не може утврдити, процјењује се са 500 000 евра годишње за два програма.

			Планирање ће бити обављено бар 1 годину унапријед након ИПА планирања.			
12. Почетак подношења захтјева за пројектне приједлоге	Још увијек не	Државне агенције (ДА)	<p>‘ДА’ ће бити у потпуности оперативне и компатибилне са правилима и процедурама Европске комисије, спремне да раде на првим позивима за подношење пројектних приједлога, селекцију и контролу имплементације.</p> <p>Министарство цивилних послова БиХ имаће статус Управног тијела</p> <p>Управни одбор успостављен за сваки програм ће надгледати рад и читав процес имплементације и састојаће се од представника кључних учесника - МЦП, ДЕИ, Министарство финансија и трезора, Министарства образовања и културе РС, Одјел образовања</p>		Прво учешће у Позиву за приједлоге за 2010 годину	Нема га, биће покривен програмским буџетом

			у Брчком, кантонална министарства образовања ,партнери...			
--	--	--	--	--	--	--

Општи закључци:

- Само је један предуслов испуњен за сада по питању отварања Програма заједнице за БиХ као што је већ споменуто у тачки 1, тј. Оквирни споразум је усвојен, ратификован и ступио је на снагу.
- Нити један други корак није за сада учињен. БиХ мора уложити посебан труд и одмах ступити у директан контакт са Генералном дирекцијом за образовање и културу и започети процес преговора по питању испуњавања свих предуслова. Да би се ово учинило мора се формирати тим за преговоре који ће представљати БиХ и бранити њене интересе и који ће блиско сарађивати са релевантном Генералном дирекцијом за образовање и културу. Тим ће такође извјештавати о постигнутом напретку или о релативним проблемима Савјета Министара БиХ и врховне представнике главних одговорних тијела, тј. Министарство цивилних послова БиХ, ДЕИ и Министарство финансија и трезора.
- Министарство цивилних послова БиХ, ДЕИ и Министарство финансија и трезора морају бити ојачани по питању кадра који треба радити директно на оба програма и у цјелокупном процесу преговора.
- Савјет Министара БиХ мора додијелити јасан политички мандат МЦП-у за водећу улогу у процесу преговора са Европском комисијом у представљању БиХ интереса у Бриселу по питању отварања ова два програма за земљу.
- Морају се успоставити двије Државне агенције – једна за програм Цјеложивотно учење и друга за програм Млади у акцији. Агенцијама мора управљати и надгледати их Министарство цивилних послова БиХ као главно управно тијело. Агенције ће служити једнако свима на цијелој територији БиХ.
- Предуслови који су везани за финансијска питања морају бити испуњени у блиској сарадњи са Министарством финансија и трезора.
- Неопходно је свеобухватно планирање финансија и плаћање улазних карата за сваки програм. Износ цијене коју БиХ треба платити се мора договорити са Генералном дирекцијом за образовање и културу.
- Први пројектни захтјеви се могу поднијети 2010. године – у години за коју је планирано пуно отварање програма.

Постоје неке додатне обавезе земаља учесница у програмима које ће се моћи примијенити на БиХ током уласка у Програме Заједнице:

- У случају да је државна агенција оптужена за нерегуларност, злоупотребу или оптужбе о корупцији од стране ЕК, а које државна агенција не може надокнадити, њих мора надокнадити држава (државни орган који је одређен као одговорно управно тијело за те програме).
- Обезбјеђење информација за ЕК о свим институцијама и организацијама које би могле задовољити услове тих програма.
- Усвајање свих мјера за уклањање правних и административних препрека за правилно функционисање ових програма.
- Чланство у Одбору за програме не морају имати директори 'ДА', већ одговорно управно тијело, на примјер Министарство цивилних послова БиХ.
- Подношење извјештаја о праћењу треба доставити 30.6. 2010. и 2015. године.

Мапа пута и План активности ступају на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ"

СМ број   /08
                                  2008. године
                                  Сарајево

Предсједавајући
Савјета министара БиХ
др Никола Шпирић, с.р.

